

in, so er menningin tann, at tað sum teldur kunnu loysa, fara tær at loysa. Tað er tað einasta skynsama. Ongin fer framyvir at gera eitt starv, ið ein telda líka gott kann gera. Tað stutta av tí langa er, at tey størvini fara at hvørva. So um man fer undir lesna nú, so er mitt ráð, at fyrst finna út av hvat ein telda kann og ikki, og síðan finna eina útbúgving, har teldur ikki kunnu yvirtaka, sigur Martin Zachariasen.

Sjálvur dylur hann ikki fyri at kalla hesa broyting fyri eina kollvelting og samanbera tað við eitt annað søguligt tíðarskeið hjá mannaættini.

- Vit tosa um eina kollvelting av arbeiðsmarknaðinum. Nakrar metingar siga, at helmingurin av teimum størvum, ið vit kenna í dag, verða burtur um 10 til 20 ár, tí teldurnar yvirtaka tey. Hetta kann samanberast við ídnaðarkollveltingina, tá maskinurnar yvirtóku manuella arbeiðið. Tá hvurvur nógv størv, og nú er tað sama í ferð við at henda innan tey mentalu størvini, sigur hann.

Tá hann verður spurður um hvørji tey arbeiðini so eru, ið teldur fara at yvirtaka, vísir hann á tey datatungu størvini, meðan tey kreativu størvini eru trygg.

- Teldur fara at yvirtaka partar av arbeiðinum hjá læknum, harundir at sjúkugreina sjúklingar og veita heilivág, ein stóran part av greiningar- og samanberingararbeiðinum hjá advokatum og onnur størv, har arbeiðt verður við nógvum vitan, sigur hann og leggur aftur at.

- Hinvegin hava teldur trupult við teimum kreativu størvunum. At undirvísa duga tær ikki og at skriva hava tær eisini trupult við.

Ein nýggjur førleiki

Tá teldur fara at gera nógv av arbeiðinum í framtíðini, so er eisini neyðugt, at vit menniskjur læra hvussu vit best kunnu gagnnýta tær. Sambært Martin Zachariasen verður tað innan KT-vinnuna nú tosa um ein nýggja førleika, ið øll mugu læra.

- Tað týðningarmikla er, at tey ungu læra hvat teldur kunnu gera. Tað merkir ikki, at øll skulu forrita, men at øll skulu hava eina vitan um hvat ein telda kann. Her tosa vit um Computational Thinking. Tað er ein eyka førleiki, ið vit skulu læra, sigur hann og heldur fram.

- Sum nú er læra vit at lesa, skriva og rokna, men framyvir er neyðugt at ognar sær eina vitan um hvussu man kann taka ein trupulleika og umskapa hann, so hann kann loysast av einari teldu. Tað er ikki beinleiðis forritan, men ein tankagongd, ið líkist forritan. Hetta er týðningarmikið, tí so

situr man ikki og loysir ein trupulleika, ið man lætt kundi givið eina teldu, ið kann loysa tað túsund ferð skjótari.

Komandi rektarin á IT-universitetinum vil ikki seta ein aldur á nær man skal læra hetta, men leggur dent á, at tað er týðningarmikið at byrja tíðliga.

Teldu heima

Sjálvur birtist áhugin hjá honum fyri teldur og forritan á ungum aldri. Martin Zachariasen vaks upp í Hoyvík, tá Hoyvík enn bara var ein bygd í 70'unum og gekk í nýbygda skúlanum í bygdini. Tað var í hesum broytingartíðum fyri Hoyvíkar bygd, at hann fyrst slapp framat einari teldu.

- Pápi mín, hagfrøðingurin Petur Zachariasen, hevði ein ávís áhuga í teldum, og brúkti teldur til at gera útrokningar og greiningar í samband við arbeiðið. Tí kom eg at kenna til teldur rættiliga tíðliga og byrjaði at forrita sum 13 ára gamal. Tá á tíðum var jú rættiliga forkunnugt, at hava eina av hesum litlu teldunum heima við hús. So tað var har mín áhugi fyri KT byrjaði, greiðir hann frá.

Við telduni hjá pápanum byrjaði Martin og beiggjin Per at læra seg at forrita. Okkurt spæl spurdist burtur úr hesum tá, men fyri Martin bleiv hetta byrjanin til eina yrkisleið innan KT.

Millum teir fyrstu

Aftaná trý ár í student í Hoydølum var tíðin komin at taka eina avgerð, um hvørja útbúgvingarleið hann skuldi fara. Um hetta mundi hoyrði ungi mað-

vóru vit tey fyrstu á Setrinum við tí útbúgvingini.

Eftir lokna bachelor-útbúgving gekk leiðin á Fiskirannsóknarstovuna, har hann í tvey ár arbeiðdi við at menna telduskipanar, datasøvn og annað, ið kundi gera útrokningar, greiningar og forsøgnir fyri lívfrøðingarnar á stovninum.

Men tvey ár eftir, at hann byrjaði, setti hann kós móti Danmark, har hann fór undir víðari útbúgving.

- Eg tók fyrst nakað eyka stóddfrøði, so eg hevði undirvísingarførleikar í stóddfrøði á

etsheimin vann ein skipan frama, ið bara bleiv kallað internetið.

- Eg minnst væl hesa tíðina, tá internetið vann frama. Tað eru serliga tvey ting, ið eg minnst væl frá hesi tíðini. Tað fyrri var, tá eg skrivaði endaligu ritgerðina og hevði tørv á einari grein, ið ein amerikanskur professari hevði skrivað. Tá skrivaði eg mín fyrsta teldupost og sendi hann til viðkomandi, ið var staddur í USA. Tveir tímar seinni hevði eg fingið greinina. Eg var rættiliga ovfarin av hvussu skjótt tað gekk. Havandi tíðarmunin í huga, so skuldi hann nokk bara vakna, áðrenn hann sendi mær greinina, sigur Martin Zachariasen.

Hitt var eisini, tá hann var í ferð við at skriva ritgerðina. Nakrir av hansara klassafelagnum gjørdur tá nakrar royndir við nøkrum, ið gjørdi internetið munandi lættari fyri vanlig fólk at brúka.

- Teir gjørdur royndir við einum netkaga. Tað er tann visuella atgongdin til internetið. Eg var hugtikin av hesum, hóast hetta ikki var nakað, ið eg hevði lært nakað um. Men tað kom fram tá.

Undir lestrartíðini hevði hann eitt starv hjá Oracle Denmark, og har slapp hann eisini at uppliva, hvussu internetið kollveldi vitanardeiling.

- Tað var fyrstu ferð, at eg sá stórar filar av data verða deildar gjøgnum netið. Fram til tá blivu allar dagføringar gjørdar við diskum, men nú kundi man bráðliga senda dagføringar gjøgnum internetið. Tað var byrjanin upp á netið fyri mitt viðkomandi, sigur Martin Zachariasen.

Yrkisleið innan leiðslu

Eftir at hoyvíkingurin var liðugur við sína kandidat fór hann í holt við eina ph.d. ritgerð. Hon tók trý ár at gjøgnumføra og aftaná bíðaði eitt arbeiði á universitetinum. Fyrst sum adjunktur og seinni sum leiktari.

Fyri ellivu árum síðan fekk hann tó hug at royna nakað nýtt og fór leiðsluvegin. Í 2007 var starvið sum leiðari fyri deildina hjá honum lýst leyst, og søkti hann tað.

- Eg fekk tað ikki, men bleiv í staðin settur sum varaleiðari. Nýggi leiðarin bleiv tó ikki drúgvur í starvinum, og fekk eg boðið sessin aftaná. Eg takkaði fyri og var har í sjey ár. Tá mín tíð var liðug har, søkti og fekk eg starvið sum dekanur á náttúruvísindadeildini í Syddansk Universitet, har eg havi verið síðan 2015.

Gjøgnum tíðana í Københavns Universitet og Syddansk Universitet hevur hann alla tíðina fylgt við gongdini hjá IT-universitetinum í Keypmannahavn. Og tá rektarin síðan stovnan kunngjørdi at hann fór at gevast, sendi Martin Zachariasen eina umsókn inn og fekk starvið. So um KT er framtíðin, so er tað ein 51 ára gamal føroyingur, ið kemur at mynda tey, ið seinni fara at mynda samfelagið.

- Eg eri spentur upp á nýggja starvið. Eg havi fylgt IT-universitetinum øll árin og tað hevur gingið gott. Hetta er eitt universitet við fleiri útbúgvingum og er tað tað universitetið í danska ríkinum, ið útbúgvir flest kandidatar innan KT, sigur nýggi rektarin.

Tað týðningarmikla er, at tey ungu læra hvat teldur kunnu gera. Tað merkir ikki, at øll skulu forrita,

men at øll skulu hava eina vitan um hvat ein telda kann. Her tosa vit um Computational Thinking. Tað er ein eyka førleiki, ið vit skulu læra

urin um, at Fróðskaparsetur Føroya fór undir eina KT-útbúgving, og fangaði tað hansara áhuga,

- Tá hevði eg annars ivast í, um eg skuldi lesa verkfrøði, stóddfrøði ella alisfrøði, men eg endaði at taka eina bachelor í kunningartøkni. Tað var eitt slag av datalogi, men lá tætt upp at verkfrøði. Trý ár seinni vóru eg og trý onnur liðug. Tá

student, og fór síðan víðari við datalogi, har eg bleiv kandidat. Eg bleiv liðug við tað í 1995, greiðir hann frá.

Broytingartíð

Júst um hetta mundi fóru stórar broytingar fram í KT-verðini. Fleiri feløg vóru farin at arbeiða við skipanum, ið gjørdi tað møgulegt at samskipta millum teldur, og innan universit-